

Monumentnummer*: 508530

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 januari 1998
Kadaster deel/nr: 14809/29

*Monumentnaam***

't Tolhuis

*Woonplaats**

Amsterdam

*Gemeente**

Amsterdam

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Buiksloterweg

*Nr**

7

*Toev.**

*Postcode**

1031 CC

*Woonplaats**

Amsterdam

Situering

Locatie

Buiksloot

Buiksloterweg

7

A

1031 CC

Amsterdam

Buiksloot

*Kadastrale gemeente**

Amsterdam

*Sectie**

K

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

5716

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

In 1859 met de lange westzijde op het IJ georiënteerd CAFE-RESTAURANT, genaamd "'t Tolhuis" en gebouwd naar eclectisch ontwerp van de stadsarchitect W. Springer. Aannemer was M. Lucassen uit Lent.

NB. Het ontwerp van het destijds bijbehorende plantsoen werd geleverd door stadsingenieur P. van der Sterr. Als onderdeel van een uitspanning op de plaats van een in 1665 gebouwd tolhuis. Het oorspronkelijke gebouw had op de begane grond naast een vestibule en buffet een tweetal zalen. In 1878 werden op het omliggende terrein een speeltuin, muziektent en handboogbanen toegevoegd. In 1913 werd op deze plaats de ENTOS gehouden, de Eerste Nederlandse Tentoonstelling op Scheepvaartgebied, waarbij het café uit 1859 gespaard bleef. In 1919 werd de tolhuistuin opgehoogd en gewijzigd. Ook werd in 1919 door de dienst PW van de gemeente Amsterdam een plan ontwikkeld voor het inrichten van het 'Oude Tolhuis aan de Buiksloterweg' tot Volkskoffiehuis. Aan de NO-zijde werd een speelruimte toegevoegd. Recent zijn twee overdekte terrassen bijgebouwd. Deze vallen buiten de bescherming.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Op een in oorsprong T-vormig grondplan in gele baksteen met één en twee bouwlagen onder samenstel van flauwhellende pannen schild- en zadeldaken met grote overstek en gesneden daklijsten opgetrokken café-restaurant. Het NZ gerichte dwarsgeplaatste hoofdvolume heeft twee verdiepingen, het één-laags WO-volume telt vijf traveeën en bevat een aangebouwd entreeportaal aan de korte zuidzijde, met links een één smalle vensteras brede aanbouw en rechts een drie vensterassen brede aanbouw, beide voorzien van plint en geprofileerde gootlijst. Het entreeportaal heeft een zadeldak met brede overstek op gesneden consoles en is bij de uiteinden voorzien van in dezelfde trant gesneden windveren. Toegangspartij met dubbele beglaasde paneel deur. Boven het kalf een half rond bovenlicht met sterbloemvormige tracering in een breed geprofileerd houten kozijn. De W-gevel heeft een gepleisterde plint en een vijftal dubbele zesruits beglaasde paneel deuren met boven het kalf een half rond bovenlicht met verticale roede. Eenvoudige omlopende bakstenen rand.

Boven het omlopende fries een eenvoudig geprofileerde gootlijst. De O-gevel heeft een hoge gepleisterde plint, links een zesruits venster en in het midden een drietal gekoppelde bovenlichten. Van het hogere volume is de W-gevel deels gepleisterd en op de verdieping voorzien van een gepleisterde en brede gecassetteerde cordonlijst, en houten balcon op gietijzeren opengewerkte consoles, met hekwerk en vierkante posten. Op de verdieping een drietal centrale vensters methalfrond bovenlicht. Bij de balcon vensters met bovenlicht onder kleine kroonlijst op consoles. Gevelbeëindiging met kroonlijst na brede overstek. Kroonlijst met frontonvormige onderbreking boven de drie centrale vensters. Onder de kroonlijst een houten bewerkte windveer. Op de hoeken van de gevel en de hoeken van de frontonvormige onderbreking enkele houten ornamenten. De Z-gevel heeft een gepleisterde plint waarin twee kleine vierkante kelder openingen. Op de begane grond een grote vensterpartij bestaande uit drie gekoppelde zesruits schuifvensters onder hoofdgestel en vier houten pilasters aan weerszijden. Breed fries met cassettes als cordonlijst aansluitend op het fries van het lagere dwarsvolume. Houten balcon met hekwerk en vierkante houten pijlers, bereikbaar via dubbele balcond euren met elk zesruits roedenverdeling in omlijsting en een middenpilaster, afgesloten door een hoofdgestel. Verder een viertal rozetankers. In de puntvormige topgevel een gepleisterd cirkelvormig ornament. Het dakoverstek bevat geschulpte windveren, hanebalk en onderaan versierde makelaar. De N-gevel bevat zesruits schuifvensters; één vensteras links (W) en twee vensterassen rechts (O) van het lagere dwarsvolume. De puntvormig beëindigde O-gevel bevat beneden een zesruits schuifvenster.

Waardering

Café-restaurant van de midden-19de-eeuwse uitspanning "t Tolhuis" van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische en typologische waarde. Verder van situationeel belang wegens de beeldbepalende en historisch-functionele ligging aan de voornaamste entree tot Amsterdam-Noord in de Buiksloterham.

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Horeca

Functie

Café-restaurant